

Laidiens: **15.06.2017., Nr. 119**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2017/119.12**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 327

Rīgā 2017. gada 13. jūnijā (prot. Nr. 30 32. §)

Dabas lieguma "Ukru gārša" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"
13. panta otro daļu, 14. panta otro daļu un 17. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. dabas lieguma "Ukru gārša" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību;

1.3. dabas liegumā esošo dabas pieminekļu – aizsargājamo koku – un aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu – dižakmeņu – aizsardzības un izmantošanas kārtību.

2. Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu Zemgales reģionam raksturīgos platlapju mežu biotopus, Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās biotopus un īpaši aizsargājamās sugas.

3. Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

3.1. regulējamā režīma zona;

3.2. dabas lieguma zona;

3.3. dabas parka zona;

3.4. neitrālā zona.

4. Dabas lieguma platība ir 1115 hektāri. Dabas lieguma funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu 1. pielikumā.

5. Visā dabas lieguma teritorijā valsts autoceļš tā zemes nodalījuma joslas platumā ir noteikts kā neitrālā zona.

6. Neitrālā zona noteikta, lai nodrošinātu transporta infrastruktūras objektu uzturēšanu un attīstību.

7. Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvu zīmi. Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās lietošanas un izveidošanas kārtība noteikta šo noteikumu 2. pielikumā.

8. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt dabas aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

9. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju šajos noteikumos minētajām darbībām, izmanto dabas lieguma dabas aizsardzības plānā ietverto informāciju un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama šajos noteikumos minētajām darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic ietekmes sākotnējo izvērtējumu.

II. Vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā

10. Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

10.1. audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;

10.2. izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā;

10.3. lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai;

10.4. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot, ieaudzējot mežu, mēslojot ar minerālmēsliem vai šķidrajiem kūtsmēsliem) palieņu pļavas un īpaši aizsargājamo zālāju biotopus;

10.5. pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, tai skaitā automašīnām, traktortehniku, motocikliem, tricikliem, kvadricikliem, mopēdiem un sniega motocikliem, ārpus ceļiem un dabiskām brauktuvē (ne vairāk kā četrus metrus plata neizbūvēta brauktuve meža vai lauksaimniecības zemes apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām), izņemot gadījumu, ja pārvietošanās ir saistīta ar šo teritoriju apsaimniekošanu, uzraudzību, valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu, ugunsapsardzību vai glābšanas un meklēšanas darbiem;

10.6. rīkot autosacensības, motosacensības un rallijus, treniņbraucienus, izmēģinājuma braucienus, kā arī brīvā dabā Nacionālo bruņoto spēku, civilās aizsardzības un zemessargu mācības;

10.7. bojāt vai iznīcināt dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, maršrutus, skatu torņus, informācijas standus, informācijas un norādes zīmes, telšu vietas, ugunsgrābekļa vietas, stāvlaukumus, informācijas centrus);

10.8. kurināt ugunsgrābekļus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kas nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsgrābekļus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem un ugunsdrošību un ugunsdzēsību regulējošajiem normatīvajiem aktiem;

10.9. dedzināt sauso zāli un meža zemsedzi. Aizliegums neattiecas uz ekosistēmu, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai, saglabāšanai vai atjaunošanai nepieciešamo pasākumu īstenošanu, kuru veikšanai ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un par kuriem ir rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;

10.10. pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļaut slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes vai ezera) uz krūmāju vai mežu;

- 10.11. medībās lietot šāviņus, kas satur svinu, kā arī atrasties teritorijā ar svinu saturošu skrošu munīciju, izņemot valsts aizsardzības uzdevumu veikšanas laikā;
- 10.12. uzstādīt vēja elektrostacijas;
- 10.13. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām;
- 10.14. veikt darbības, kas veicina augsnes eroziju, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām dabas parka zonā;
- 10.15. nosusināt mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs;
- 10.16. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne, izņemot upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanai;
- 10.17. būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, veikt to pārbūvi, atjaunošanu un uzturēšanu (arī grāvju tīrīšanu un to krastu kopšanu), izņemot caurteku būvi un atjaunošanu ceļu uzturēšanas vajadzībām un, lai novērstu teritoriju applūšanu ārpus dabas lieguma, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju šādos gadījumos:
- 10.17.1. lai nodrošinātu upju dabiskā tecējuma, kā arī ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanu;
- 10.17.2. lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu apsaimniekošanas un atjaunošanas pasākumu īstenošanu;
- 10.18. cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus);
- 10.19. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas:
- 10.19.1. ierīkot ierobežotā platībā turētu savvaļas sugu lauksaimniecības dzīvnieku audzētavas un iežogotas platības to turēšanai nebrīvē;
- 10.19.2. rīkot publiskus pasākumus (arī nometnes, orientēšanās un citu veidu sporta un piedzīvojumu sacensības) brīvā dabā, kuros piedalās vairāk par 50 cilvēkiem;
- 10.19.3. ierīkot dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus;
- 10.19.4. veikt ceļu, tehniskās infrastruktūras un inženierbūvju pārbūvi un atjaunošanu, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;
- 10.19.5. ierīkot medijamo dzīvnieku piebarošanas vietas, kā arī brīvā dabā novietot lauksaimniecības un pārtikas produktus. Ja tas nepieciešams dzīvnieku skaita regulēšanai, pieļaujama dozēto dzīvnieku barotavu izmantošana vietās, kur tas neapdraud īpaši aizsargājamo biotopu vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu saglabāšanu, turklāt saņemts putnu sugu aizsardzības jomā un attiecīgajā biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta pozitīvs rakstisks atzinums, kura nepieciešamību nosaka Dabas aizsardzības pārvalde;
- 10.19.6. jaukt bebru *Castor fiber* aizsprostus, izņemot, lai novērstu:
- 10.19.6.1. infrastruktūras objektu bojājumus;
- 10.19.6.2. negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamiem biotopiem vai īpaši aizsargājamām sugām;
- 10.19.6.3. negatīvu ietekmi uz dabas liegumam blakus esošām teritorijām.

11. Zemes vienību sadalīšana atļauta tikai tad, ja katras atsevišķās zemes vienības platība pēc sadalīšanas nav mazāka par 10 hektāriem. Šis nosacījums neattiecas uz gadījumiem, ja atbilstoši normatīvajiem aktiem par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi atdala zemes vienību tehniskās infrastruktūras būvniecībai vai tās uzturēšanai vai no esošās zemes vienības nepieciešams atdalīt viensētu.

12. Visā dabas lieguma teritorijā meža zemēs aizliegts:

12.1. cirst kokus rekonstruktīvajā cirtē;

12.2. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;

12.3. iegūt sūnas un ķērpjus, bojājot vai iznīcinot zemsedzi;

12.4. bojāt vai iznīcināt meža lauces (arī uzarot, kultivējot, ieaudzējot mežu, mēslojot ar minerālmēsliem vai šķidrajiem kūtsmēsliem).

13. Uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas rezultātā mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvākti, neattiecina meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.

14. Visā dabas lieguma teritorijā, cērtot kokus kopšanas cirtē, ievēro šādus nosacījumus:

14.1. ja mežaudzē ir iepriekšējās paaudzes koki, tos saglabā;

14.2. rēķinot uz cirsmas hektāru, saglabā vismaz 15 augtspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus;

14.3. ja saskaņā ar šo noteikumu 14.1. apakšpunktu saglabātie koki ir augtspējīgi mežaudzes pirmā stāva koki, tos ieskaita šo noteikumu 14.2. apakšpunktā minēto ekoloģisko koku skaitā.

III. Regulējamā režīma zona

15. Regulējamā režīma zona izveidota, lai saglabātu Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamās mežu biotopus, veicinātu to dabisku attīstību, kā arī lai aizsargātu dabas liegumā ligzdojošo īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīvotnes.

16. Regulējamā režīma zonā aizliegts veikt saimniecisko vai cita veida darbību, izņemot:

16.1. kontrolēt teritorijas aizsardzības režīma ievērošanu;

16.2. īstenot ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumus, glābt un meklēt cilvēkus;

16.3. iegūt un ievākt sēnes, augus un to produktus. Ogu ievākšanai aizliegts izmantot speciālas vākšanas palīgierīces;

16.4. pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem pa ceļiem un dabiskām brauktuvēn no 1. augusta līdz 1. martam, izņemot šo noteikumu 16.2. apakšpunktā minētajos nolūkos;

16.5. medīt no 1. augusta līdz 1. martam;

16.6. veikt kvartālstīgu uzturēšanas darbus no 1. augusta līdz 1. martam;

16.7. veikt dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu uzturēšanai nepieciešamos pļaušanas darbus;

16.8. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

16.8.1. veikt zinātniskās pētniecības darbus un monitoringu;

16.8.2. veikt ceļu, tehniskās infrastruktūras un inženierbūvju pārbūvi un atjaunošanu;

16.8.3. ierīkot dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus;

16.8.4. īstenot pasākumus ekosistēmu, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu apsaimniekošanai, aizsardzībai un saglabāšanai, ja saņemts sugu un biotopu jomā sertificēta eksperta pozitīvs rakstisks atzinums, kura nepieciešamību nosaka Dabas aizsardzības pārvalde.

IV. Dabas lieguma zona

17. Dabas lieguma zona izveidota, lai veicinātu Zemgales līdzenumam raksturīgo Eiropas platlapju mežu atjaunošanos un ar tiem saistīto sugu un biotopu aizsardzību, atjaunošanu un apsaimniekošanu.

18. Dabas lieguma zonā meža zemēs aizliegts:

18.1. cirst kokus galvenajā cirtē;

18.2. cirst platlapu kokus (ozolus, ošus, liepas, gobas, vīksnas, kļavas);

18.3. cirst kokus kopšanas cirtē, ja mežaudzes pirmā stāva valdošās koku sugas vecums pārsniedz:

18.3.1. priežu, egļu un ozolu audzēm – 60 gadus;

18.3.2. bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadus;

18.3.3. apšu un baltalkšņu audzēm – 30 gadus;

18.4. ierīkot jaunus komersantu (arī mežsaimniecības uzņēmumu) ceļus;

18.5. atjaunot mežu stādot vai sējot;

18.6. veikt mežsaimniecisko darbību un koku un krūmu ciršanu elektrolīniju trasēs no 1. marta līdz 31. jūlijam, izņemot:

18.6.1. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;

18.6.2. meža nekoksnes vērtību ieguvi;

18.6.3. bīstamo koku ciršanu un novākšanu;

18.6.4. meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem bez motora;

18.6.5. koku ciršanu un izvešanu vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanu gadījumos, kad kaitēkļu savairošanās vējgāžu, vējlaužu vai snieglaužu platībās var apdraudēt apkārtējās mežaudzes;

18.6.6. gadījumos, kad meteoroloģisko apstākļu dēļ putnu ligzdošana nav sākusies, ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju;

18.7. medīt no 1. marta līdz 31. jūlijam;

18.8. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta meža, krūmāja vai lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas kategorija, izņemot dabiski apmežojušās vai dabiski applūdušās zemes lietošanas kategorijas maiņu uz dabā